

ОБСЯГИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІСОЗАГОТІВЕЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА У ДП «ХАРКІВСЬКА ЛІСОВА НАУКОВО- ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ»

Довгаль М.А., гр. 205-23м-03,

Хомякова О.І., гр.. 205з-23м-01

Науковий керівник – доктор біологічних наук, професор **Карпець Ю.В.**
Державний біотехнологічний університет

Деревні ресурси традиційно розглядаються в народному господарстві як цінні матеріали і продукти, які отримують з деревних рослин у лісових екосистемах. Але заготівля деревини в умовах військового стану та на територіях проведення бойових дій стала надзвичайно складним і небезпечним процесом. Тому метою роботи був аналіз умов, обсягів та ефективності проведення лісозаготівлі деревини у державному підприємстві «Харківська лісова науково-дослідна станція» за 2021-2024 роки.

Державне підприємство «Харківська лісова науково-дослідна станція» має свою специфіку діяльності, яка суттєво відрізняється від інших підприємств лісового господарства. Загальна лісова площа складає 21330 га. Переважну частку насаджень становить лісопаркова частина лісів зелених зон – 81,3% від загальної площі. За групами переважаючих порід більшість займають твердолистяні. За групами віку більшість становлять середньовікові насадження. Кількість стиглих і пристигаючих насаджень є невеликою – лише 950 га.

Планові обсяги проведення лісозаготівлі за площею за 2021 і 2022 роки суттєво не відрізнялися. Велике зниження планової площі рубок було у 2023 і 2024 роках, що безпосередньо пов'язано з бойовими діями на території підприємства, великою площею замінованої території лісів та відсутністю доступу до насаджень.

Фактичні обсяги лісозаготівлі за площею за 2021-2024 роки мали значні зміни. У 2022 і 2023 роках по факту було проведено рубок майже в 2 рази менше за площею, ніж у 2021 році. За 8 місяців 2024 року загальна площа проведених рубок була лише 136 га, що в 7 разів менше за площу рубок у довоєнний 2021 рік.

Рівень виконання плану заготівлі за площею у 2021 році становив приблизно 100% за всіма видами рубок. У 2022 і 2023 роках цей показник зменшився до величини 60%. За 8 місяців 2024 року факт проведення рубок за площею складав лише 25 % від плану.

Планові об'єми проведення лісозаготівлі за масою у 2021-2022 роках не змінювалися. Значне зменшення відбулося у 2023 і 2024 роках – орієнтовно в 2 рази порівняно з попередніми двома роками.

Фактичні об'єми лісозаготівлі за масою у 2022 і у 2023 році мали зниження приблизно в 2 рази порівняно з 2021 роком. За 8 місяців 2024 року було заготовлено лише 2492 кбм, що у 8 разів менше, ніж у 2021 році, і у 4 рази менше, ніж у 2022 і 2023 роках.

Рівень виконання плану лісозаготівлі за об'ємом у 2021 році становив 100%, у 2022 році – 53%. У 2023 році виконано більше від плану на 14,7 %, через зниження величини плану на цей рік. За 8 місяців 2024 року поки що виконано лише 24,2 %.

Планові об'єми лісозаготівлі в розрізі груп якості деревини за 2021 і 2022 роки майже не відрізнялися. Велике зниження плану лісозаготівлі було у 2023 і 2024 роках за всіма групами якості.

За показниками реалізації деревини були значні зміни за всі чотири роки. У 2021 році рівень реалізації деревини був приблизно 100%. У 2022 році рівень реалізації упав приблизно до 65%, що призвело до збільшення залишків нереалізованої деревини.

У 2023 році рівень реалізації майже дорівнював величинам заготівлі деревини, але при цьому об'єм залишків деревини не знижувався. За поточний 2024 рік проводилась мала кількість рубок, але була максимальна реалізація залишків попередніх 2022 і 2023 років.

Підприємство у довоєнний період мало порівняно невисокі фінансові показники, що зумовлено специфікою основної діяльності станції, її місцем розташування, станом лісосировинної бази та іншими причинами.

У 2022 році основні фінансові показники були нижчими за 2021 рік приблизно у 3 рази. Але невелике зростання приблизно у 1,5 рази відбулося у 2023 році. За прогнозом на 2024 рік фінансові показники мають дещо перевищити попередній рік.

Таким чином, у роботі в умовах державного підприємства «Харківська лісова науково-дослідна станція» був здійснений аналіз показників лісозаготівлі і реалізації деревини за 2021-2024 роки. Відзначено ключовий негативний вплив бойових дій на показники проведення лісозаготівлі і розміри реалізації деревини та фінансові індикатори підприємства. Показано поступове відновлення лісозаготівельної діяльності станції і часткове подолання негативних результатів ведення бойових дій. Наголошено, що ДП «Харківська ЛНДС» поки що не має і не матиме змоги для повноцінного відновлення роботи в найближчі роки та потребуватиме зовнішньої фінансової підтримки.